

מדריך ללימוד

כתיבה ספרדית

ויצירת פונטים חדשים

נספח: 7 גופנים עבריים חדשים

הלל בקיש

מהדורה 2

הוצאת בקיש
מכון ר' ישעיה

ט כ
 ל מ
 נ ס
 ז ח
 ט י
 כ ל
 מ נ
 ס ע
 פ ק
 ר ש
 ת צ

א ב
 ג ד
 ה ו
 ז ח
 ט י
 כ ל
 מ נ
 ס ע
 פ ק
 ר ש
 ת צ

מדריך ללימוד

כתיבה ספרדית

ויצירת פונטים חדשים

אותיות עבריות מערביים ספרדיים ומזרחיים

נספח: 7 גופנים עבריים חדשים

מהדורה 2

הלל בקיש

הוצאת בקיש
מכון ר' ישעיה

תשפ"ה

מדריך ללימוד כתיבה ספרדית ויצירת פונטים חדשים

אותיות עבריות מערביים ספרדיים ומזרחיים

נספח: 7 גופנים עבריים חדשים

מהדורה 2

מאת הלל בקיש

« Manual for learning Sephardic cursive. Creation of new Hebrew fonts (Sephardic, Maghrebi and Oriental) ». Appendix: 7 new Hebrew fonts. By Hillel Bakis

« Manuel pour l'apprentissage des cursives séfarades. Création de nouvelles polices hébraïques (séfarades, maghrébines et orientales. Annexes ; 7 nouvelles polices hébraïques ». Par Hillel Bakis

לעילוי נשמת של

בני בכורי יעקב בן מסעודה בקיש ז"ל
(1980-2014)

הרב מאיר אביטבול זצ"ל
(1944 -2023)

מהדורה 2. 2024
2nd edition. 2024
2e édition. 2024

הזכויות שמורות אין להעתיק חומר ללא רשות
מפורשת מהמוציא

*All rights reserved for all means and media present or
future for the Author or/and Hotsaat Bakish, the
Publisher. Partial copies of text allowed for personal or
classroom use (non-commercial). For all other cases
(excluding short quotations) ask for the written permission
of the publisher.*

editionsbakish1@gmail.com
editionsbakish.com

הוצאת בקיש
קרית אתא

2024/5785

לקטתי וערכתי בחסד ה' עלי

הצבי

הגל בן יעקב בקי"ש ס"ט

י"צ"ו

מאותו מחבר

- ❖ סיפורי יהודיים מצפון אפריקה. 3 כרכים בצרפתית, 2000-2024
- ❖ דקדוק לשון העברית. בצרפתית, 2013, 2025
- ❖ פתקמר יפְרָח - סדר הלימוד והגדה לט"ו בשבט. בצרפתית, 2009, 296 עמ'.
- ❖ הקל קול יעקב. פירושים על התורה על פי דברי חז"ל. 5 כרכים בצרפתית, 2013.
- ❖ כללי פרשנות התורה על פי המסורה. בצרפתית, 2013, 296 עמ'.
- ❖ ביאורים בספר התהילים. בצרפתית, 2014, 304 עמ'.
- ❖ ביאור נביאי השנה (הפטרות) על פי דברי חז"ל. 6 כרכים בצרפתית, 2017-2023.
- ❖ הַלְלוּ עֲבָדֵי ה', מחקר על עבודת הדיין ר' ישעיה בקיש זצ"ל (עורך, 1992-2022), בעברית וצרפתית.
 - ח"א ר' ישעיה בקיש זצ"ל - קטעים. עורך: הלל בן יעקב בקיש - 1992.
 - ח"ב - בכתבי יד, 2020, 602 עמ'.
 - ח"ג - בספרים מודפסים, 2021, 476 עמ'.
 - ח"ד - בתיעוד דיגיטלי, 2021, 352 עמ'.
 - ח"ה - ר' ישעיה בקיש זצ"ל - קטעים חדשים.
 - ח"ה-א - קטעים. פיסקי דינים, 2022, 422 עמ'.
 - ח"ה-ב - קטעים. חדושים על התנ"ך והש"ס (בקרוב בעז"ה).
 - ח"ה-ג - קטעים. סגולות, קמענות, קבלה (בקרוב בעז"ה).
- ❖ ומדָתָם - מידות ומטבעות נפוצות בתנ"ך ובתלמוד והשלכותיהם ההלכתיות. בצרפתית, 2021, 484 עמ'.
- ❖ סימני בעלי המסורת שבסוף כל פרשה: אור חדש על מספור הפסוקים. בעברית, 2022, 22 עמ'.
- סביב סימני בעלי המסורת. אור חדש על פרשת השבוע של התורה והפטרותיהם. בצרפתית, 2024, 182 עמ'.

תוכן העניינים

07	תוכן העניינים
09	מכתבי ברכה
13	הבהרה
17	טבלה השוואתית
23	פונטים חדשים הוכן על ידי הצאת בקיש
24	פרק 1.1 - YBSef01 אותיות בשימוש בכתבי יד ספרדיים חצי רש"י
32	פרק 1.2 - מרוקו [YBM01] אותיות בשימוש בכתבי יד מרוקאים
40	פרק 1.3 - טוניס [YBTunis01] אותיות בשימוש בכתב מעלק בטוניס
48	פרק 1.4 - אלג'יריה [YBA1g2]

אותיות בשימוש בכתב מעלק באלג'יראית

56

פרק 1.5 - לוב [YBLibye01]
אותיות בשימוש בכתב מעלק בלוב

64

פרק 1.6 - ארם צובא [YBSyr01]
אותיות בשימוש בכתב מעלק באַרְם צוּבָא

72

פרק 1.7 - סוליטריאו [YBSol01]
אותיות בשימוש בכתב מעלק יהודיים - ספרדים - סליטראו
[בלקן, טורקיה וכו']

81

פונטים הוכן על ידי מוסדות וארגונים אחרים

82

פרק 2.1 - מקורות רש"י [Mekorot Rashi]
אותיות רש"י

90

פרק 2.2 - סוליטריאו [Solitreo]
אותיות סוליטריאו בכתבי יד יהודיים - ספרדים

99

References/Références - הפניות

101

Dedication/Dédicaces - הקדשה

104

Acknowledgements/Remerciements - תודות

105

Project presentation/Présentation du projet - הצגת פרויקט

107

Download/Téléchargement - הורדת קובץ

109

Summary/Sommaire

מכתבי ברכה

מכתב ברכה

הרה"ג ר' יוסף פרץ שליט"א

מכון פי ישרים

מח"ס פריו יתן

R' Jose Peres libros marr@gmail.com

ג' אלול תשפ"ג (27 août 2023)

זה זמן רב ניכר החיסרון הגדול בידיעת הכתב שנהגו בו אבותינו ורבותינו חכמי ורבני המזרח והמערב, כיון שכתביהם נכתבו בכתב זה ובזמנינו מעטים היודעים לקראת בו. וביותר ניכר הצורך בשנים האחרונות שיש גישה לאלפי כתבי יד, ומי שלא יודע הכתיבה לא יוכל ליהנות מהם.

והנה פרופסור ד"ר הלל בקיש נר"ו, יו"ר מכון ר' ישעיה בקיש זצ"ל, הגה רעיון חשוב, לעשות גופנים במחשב בצורת אותיות אלו, וברוך ה' זכה להוציא מחשבתו לפועל, ועל ידי זה יוכלו בקלות ללמוד האותיות, וכן להשתמש באותיות אלו.

ויהי רצון שחפץ ה' בידו יצלח להפיץ צורת הכתיבה וכך ירבה הלימוד בכתבי רבותינו ויגדיל תורה ויאדיר.

בע"א לחודש אלול המרוצה משנת תשפ"ג לפ"ק פה עי"ת
פאנאמא יע"א

בברכה ובידידות

יוסף פרץ

מכתב ברכה

הרה"ג ר' יאיר דלויה שליט"א
מחבר הספר החשוב "תורת משפחת דלויה"
בן הרה"ג הדיין ר' רפאל דלויה שליט"א
הר ברכה
(27 août 2023) י' אלול תשפ"ג
yairdelouya@gmail.com

לכבוד הרב פרופ' הלל בקיש שליט"א
תודה רבה על שליחת העבודה הנכבדה שכבודו עשה.
יש כאן סקירה יסודית של צורת האותיות שנכתבו ע"י
אבותינו ורבותינו זיע"א,
ובודאי שימור הכתב הזה יביא לתועלת רבה, שהרי עדיין
כתבי יד רבים של אבותינו לא ראו את אור הדפוס.
ומי שיתמקצע בהבנת צורת האותיות השונות, יוכל לתרום
תרומה נכבדה לגילוי תורתם של רבותינו ראשונים
ואחרונים, לכל העולם כולו.
דברי תורה רבים שיש בהם מקוריות ויצירתיות הכוללות
שיטות עיון בדיוק וסברה, עדיין מצויים הם בכתבי יד,
ומכאן החשיבות הרבה להוציאם לאור.
אברך את הרב פרופ' הלל בקיש שליט"א שיצליח בכל
מחקריו ובכל מעשי ידיו, בחיוניות ובחדוות יצירה, ימשיך
לברר ולחקור עוד ועוד בתורתם של רבותינו, כדרכו
בקודש.
והרבים יראו בכל מחקריו ופרי עבודתו, דברים נכוחים
שיעזרו לתיקון עם ישראל בפרט והעולם בכלל, במהרה
בימינו אמן,
הח"פ י' אלול המרוצה תשפ"ג, באהבה רבה לכבוד המחבר
שליט"א
ע"ה יאיר דלויה ס"ט

מכתב ברכה

הרה"ג ר' מרדכי אלמקיים שליט"א

נתיבות

(29 août 2023) י"ב אלול תשפ"ג

elmakias72@gmail.com

נתיבות י"ב אלול תשפ"ג לפ"ק

ביד היקר והנעלה לש"ט ולתהלה, השם הטוב הר"ר פרופסור ד"ר הלל בקיש שליט"א, יו"ר מכון ר' ישעיה בקיש זצ"ל ומחבר כמה ספרים חשובים ונפלאים מתורתן של רבותינו ע"ה. וכעת עשה דבר גדול ומיוחד כדי לשמר את אותיות כתיבתן של רבותינו הספרדים אשר כתבו בכתב הספרדי הנקרא "מעאלך" או "חצי קולמוס", "סולטריאו". ובעוה"ר בימינו כמעט ונשכחה קריאת כתב זה, ויש מאות אלפי כת"י שנכתבו בכתב זה, ומחוסר אנשים העוסקים בזה, נמצאים כתבים אלו כאבן שאין לה הופכין, וחלקם היו למאכולת עש, ירחם ה'.

וכעת בא הנ"ל והכין "פונטים" למחשב עם אותיות אלו, כפי שנהגו לכתבם במרוקו וג'רבא ושאר מדינות הספרדים. וזה דבר גדול, כי עי"ז יוכלו רבים ללמוד כתיבת וקריאת אותיות אלו בקלות, ולזכות להוציא עוד ועוד ספרים של גדולי רבותינו שנכתבו בכתב זה. אין ספק שזו בשורה טובה ומשמחת, ובע"ה יביא אור גדול לעולם התורה.

יה"ר שחפץ ה' בידו יצלח להמשיך בפעולות גדולות ומבורכות להגדיל תורה ולהאדירה, עוד רבות בשנים מתוך בריאות איתנא ונהורא מעליא ושובע שמחות וכט"ס אכ"ר.

בידידות נאמנה

המצפה לישועת ה' בקרב בימים ממש

מרדכי אלמקיים ס"ט

הבהרה

מטרת המדריך שלפניכם וגופנים החדשים המצורפים אליו, היא חינוכית בלבד. אין בכוונתנו לקבוע שכך צריכה להיות הכתיבה הספרדית המקורית. אלא רצוננו לתרום להישרדות חלק ממורשת היהודית הספרדית (במיוחד במסורת המגרב). הכוונה היא להקל על לימוד האותיות הללו.

מדובר רק בתחילת תהליך שיקל על הבאים אחרינו להפיק "גופנים" באיכות הרבה יותר טובה.

איני מעצב גרפי, וגם לא מדען מחשבים, וידוע לי שהתוצאה רחוקה מהשלמות. אבל עצם הדבר שלא יכולים לעשות יותר טוב אינו מצדיק לשבת בחיבוק ידיים. לפעמים שאיפה לשלמות היא כ"מילה נרדפת" לויתור! ואיני משלים עם זה.

החיסרון שבגופנים האלו אינו רק אסתטי, אלא חמור מזה: פונטים אלו אינם לגמרי אותנטיים. 1. כי לא העשרתי אותם עם הליגטורות כנדרש (האם צריך

להזכיר שכתב "מעלק" פירושו "מחובר", ומהו כתב מסולסל ללא סילסול!). 2. במקור, בכל אחד מהגופנים המוצגים להלן, יש וריאציות לאותיות מסוימות. בחרנו להתעלם מהן לגמרי.

אני מאמין שלימוד הכתב הספרדי, צריך להיות בשלבים: לפני שלומדים לחבר אותיות ביחד או שיש אפשרות (ולפעמים אפילו חובה ע"פ הדקדוק) לכתוב אות מסוימת בכמה אופנים, עדיף להקנות לתלמיד מערכת אותיות "פשוטה" (ללא חיבור וללא וריאציות).

האם מורה לשפה יסרב ללמד לתלמידיו אוצר מילים בסיסי בגלל שרמת השפה הנלמדת אלמנטרית מדי?! בסופו של דבר, אוצר המילים והתחביר של הילד יגדלו. אבל כדי להשיג הרמה הנבונה, ברור שיש צורך להתחיל ברמה נמוכה ולהוסיף בהקניית השפה כפי כח התלמיד.

אם נכון הדבר שהתרחקנו מאותנטיות ויופי הכתיבה הספרדית, נדגיש שוב: נעדיף ה"טוב" על ה"טוב יותר". כאמור בפתגם האיטלקי "האויב של הטוב הוא הטוב מאוד". בפרדגוניה, הדרישה לשלמות מידית מעכבת

ההתקדמות צעד אחר צעד. כדי להשיג את השלמות, יש צורך להתקדם שלב אחר שלב.

בחרתי לבנות בשם גופן מרוקאי, תוניסאי, לובי, אלג'יראי וכו'. אמנם אין זה אומר שרק גופנים אלו היו בשימוש במדינות הנ"ל. קיימות וריאציות בהתאם למאה או לאזור שבו חי הסופר, וכן בסגנון הכתב של הסופר, כמו הכתב שלנו היום שכל אחד כותב לפי סגנונו ולא נחלק את זה לכתבים שונים. אכן נוכל לבנות עוד גופנים (עם גרסאות אותיות של הגופן שנבחר, או עם תווים שונים) לכל אחת מהמדינות הללו.

גופנים אלה מבוססים על מסורת יהודי ספרד, צפון אפריקה והמזרח. לשימוש חופשי, הם מוגשים לציבור על ידי הוצאת בקיש כדי להחזיר לעמנו מורשת רבת השנים ולהנגיש לו את אוצרות כתבי היד של רבותינו.

טבלה השוואתית

Comparative table

		פונטים חדשים הוכן על יד הוצאת בקיט <i>New fonts from Hotsaat Bakish (YB series)</i>										פונטים הוכן על יד במוסדות אחרים <i>Fonts from other institutions</i>			
ערבית	אלג'יריה	ארצות הברית	האיטליה	ארצות הברית	מרוקו	האיטליה	לוב	ספרדית	האיטליה	רשמי	כתובת עברית מודרנית	כתב מעבר			
Arabe	Algérie	Djerba, Tunisie	Tunisie	Syric Aram Tsova	Maroc. Marrakech	YBSol01	Libye	Sefaradit 'Hatsi Rashi	Balkans, Turque	Hébreu Rashi	Hébreu moderne	Hébreu carré			
	YBAlg2	YbTuni01	YBSyr01	YbM01	YBSol01	YBLibye01	Ybsef01	Soliteco	Mekorot rashi	Gutman Yac	Ezra Sil				
א	/	ا	ا	ا	ا	ا	ا	א	/	א	א	א			
ב	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ב	,	ב	ב	ב			
ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג			
ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד			
ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה			
ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו			

ערבית	אלג'יריה	ג'רבה תוניסיה	תוניסיה	ארם צובה סוריה	מרוקש מרוקו	כתב הסלימניא	לוב	ספרדית חצי רש"י	כתב הסלימניא	רש"י	עברית מודרנית	כתב מעבר
ز	ز	ز	ز	ז	ז	ז	ז	ז	ז	ז	ז	ז
ح	ح	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח
ط	ط	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט
ي	ي	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י
ق	ق	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ
	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך
ل	ل	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל
م	م	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ

עובדת	אלג'ידיה	ג'רבה תוניסיה	תוניסיה	אום צובה סוריה	מוקש מודקו	כתב הסולטריאו	לוב	ספרית חצי רש"י	כתב הסולטריאו	רש"י	עברית מודרנית	כתב מפבר
	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ن	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
س	س	س	س	س	س	س	س	س	س	س	س	س
ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف
	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح

צביות	אלגוריתם	גדרה תוניסיה	תוניסיה	ארם צובה סוריה	מוקדש מרוקו	כתב הטולטריא	לוב	חצי רש"י ספרדית	כתב הטולטריא	רש"י	צביות מודרניות	כתב מופנר
ق	3	3	ق	ق	ق	ق	ق	ק	ق	ק	ק	ק
ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	כ	ر	ר	ר	ר
س	س	س	س	س	س	س	س	ע	س	ס	ס	ש
ت	و	ر	ت	ت	ت	ت	ت	ת	ت	ת	ת	ת
		ت	ت					ט				ז
		ز	ز									Alph final
ع			ع		ع							Variantes : Aleph
					ب							Bet
					ج							Gimel
					م							Mem
					ن							Tav

פונטים חדשים

הוכן על יד הצאת בקיש

*New fonts from Hotsaat Bakish (YB series)*¹

Nouvelles polices de caractères de Hotsaat Bakish (série YB)

¹ ללא זכויות.

* פרק 1.1 *

אותיות בשימוש בכתבי יד ספרדים

חצי רש"י

YBSef01

:	;	=	?	א	ב	ג	ד
				ק	כ	ג	ד
ה	ו	ז	ח	ט	י	ך	כ
ק	ו	ז	ח	ט	י	ך	כ
ל	ם	נ	ו	ז	ח	ט	ך
ל	ם	נ	ו	ז	ח	ט	ך
פ	ץ	צ	ק	ר	ש	ת	%
פ	צ	צ	ק	ר	ש	ת	ג

הבדלים עם כתב רש"י

Some differences with Rashi

<i>Tav</i>	<i>Tsadé final</i>	<i>Pé final</i>	<i>mèm</i>	<i>Guimel</i>
ת	ץ	ך	מ	ג

Aperçu

Taille de l'aperçu des polices

ALPHABET

COMPARAISON DE TAILLE

Cliquez dans le texte pour ajouter votre propre texte.

! " # \$ % & ' () * + , - . / : ; < = > ? @ [\] ^ _ ` { | } ~ ¡ ¢ £ ¤ ¥ ¦ § ¨ © ª « ¬ ® ¯ ° ± ² ³ ´ µ ¶ · ¸ ¹ º » ¼ ½ ¾ ¿

אלף-לאמד

ל-

. הקלד [%] במקלדת העברית

Aleph-lamed.

Taper [%] sur clavier hébreu

כדי לקבל פונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsef01-Regular-4.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי

אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל
לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך.
והיו הדברים האלה אשר אנכי
מצוה היום על לבבך. ושננתם
לבניך ודברת בם בשבתך
בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם
לאות על ירך והיו לטטפת בין
עיניך. וכתבתם על מזוזת ביתך
ובשעריך:

שמע ישראל יי שקיונר יי אמת:

בדרך. גם כבוד מלכותך. לעולם ועד:

נאקבע אמת יי א-לקיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל ממדך. נקי קדושים
קאלק אשנ אנכי ממך קיום על
לבבך. נשנתהם לבניך נדבקה בם
בשבתך בביתך נבלכתך בדגך
נבשכך נבקנמך. נקשנהם לשנת על
ידך נקי למעלה בין עיניך.
נכהבהם על ממנה ביתך נבשעניך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוייתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

נקי'ק אס זאט די זאטען אלט מענדיק, אשך אנדי
 מענדיק אהר'ס קינס לטקדק אהר' יי א-לקי'ס ולטענדן
 דכל לטכד'ס נדכל נפ'ס. ננה'יקי מענדי ארד'ס
 בעה'ר ינדק נמלטקנש נאספה דג'נד נה'ינדשך נישקנד.
 ננה'יקי עשד בשך לטקמעהך נאכלטיק נשבעה.
 קשמנדי ל'ס פ'ן יפהק לטכד'ס נאנה'ס נעבד'ס
 אלקי'ס אהר'ס נקשה'ני'ס ל'ס. נאנה' אה' יי ד'ס
 נענד אהר' קשמ'ס ול'ס יקי'ק מענדי נקאדמק ל'ס
 אהר'ן אהר' יבול'ק נאבד'ס אקנה'ק מעל'ק אהר' קמב'ק
 אשך יי נה'ן ל'ס. נשמ'ס אהר' דב'ני אלק' על
 לטכד'ס נעל' נפ'ס נקשה'ס אהר'ס ל'ס נה'יקי על
 יד'ס נקי'ר לטנמ'פה' ב'ן עי'כ'ס. ולמ'דה'ס אהר'ס
 אהר' דני'כ'ס ל'דב' ד'ס בש'כה'ך דב'יה'ך נדל'כה'ך
 ד'ד'ך נדש'כ'ך נדק'נמ'ך. נכה'דה'ס על' מענ'ננה
 ב'יה'ך נדש'ע'דיך. למע'ן יכ'ד ימ'כ'ס נ'מ'י דני'כ'ס על
 קאדמ'ק אשך נשבע' יי לטכד'יק'ס ל'ה'יקי ל'ק'ס פ'מ'י
 קשמ'ס על' קאד'ד':

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

נילמנכ ם׃ חל ממשק לממנכ. רכר חל בני ישנחל
נלמנח חלקם נעשר חקם זיבה על כנחי בנדיקם
לדדחם נדדנר על זיבה קכנח פחיל חכלח.
נקיק חכס לזיבה נדחיהם חנר נזכדחם חח כל
מזנח ם׃ נעשיתהם חחם נלח החנר חחני לזככס
נחחני עיניכס חשח חחם זניס חחדיקם. למען
חזכנר נעשיתהם חח כל מזנחי נחיתהם קדשים
לח-לקיכס. חני ם׃ ח-לקיכס חשח קנזחחי חחכס
מחנז מזכיס לחינח לחס לח-לקיכס חני ם׃ ח-
לקיכס: חמח

ם ח-לקיכס חמח:

* פרק 1.2 *

אותיות בשימוש בכתבי יד מרוקאים

(מרקש, המאות ה-19-20)

YBM01

*Font used in Moroccan manuscripts (Marrakesh, 19th-20th centuries)
Police utilisée dans les manuscrits marocains (Marrakech, 19e-20^e
siècles).²*

² תודה לר' יאיר דלויה שליט"א על העזרה בציור האותיות על פי מסורת מרקש
Acknowledgements to R' Yair Delouya שליט"א for his help in drawing the lettres in the Marrakech
(Maroc) tradition.
Remerciement à R' Yair Delouya שליט"א pour l'aide au dessin des lettres selon la tradition de
Marrakech.

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם
To get this free font
Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/YbM01-Maroc01-Regular-Open-Type.ott>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך
היום על לבבך. ושננתם לבניך
ודברת בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך.
וקשרתם לאות על ידך והיו
לטטפת בין עיניך. וכתבתם על
מזוזת ביתך ובשעריך:

שׁע ישראל יי א-לקינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואקנת את יי א-לקיך בכל לבבך ובכל
נפשך ובכל מאדך. וקיו דדברים קאלק
אשר אנכי מצוך קיום על לבבך.
ושנתם לבניך ודברתם בם בשבתך
בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך.
וקשרתם לאות על ירך וקיו לטמפת
בין עיניך. וכתבתם על חזזת ביתך
ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

וקיך אם שטע תשטעו אל מצותי אשר אנכי
מצוק אתכם קיום לאקנדק את "א-לקיכם ולעבדו
בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי עמר ארצכם
בעתו יורק ועלקוט ואמפת דגנך ותירשך ויצדך.
ונתתי עשנ בשדך לבדעתך ואכלת ושבעת.
קשטרו לכם כן יפתק לבבכם ומרתם ועבדתם
אלקים אחרים וקשתחוייתם לקס. וחרק אף " בכס
ועצר את קשעים ולא יקיך עמר וקאדעק לאתפן
את יבולק ואבדתם עקרק ועל קארץ קטנדק אשר
" נתן לכם. ושעתם את דברי אלק על לבבכם ועל
נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם וקיו
למוטפת בין עיניכם. ולעדתם אתם את בניכם
לדבר נס בשנתך בביתך ונלכתך בדרך ונשכנך
ונקוטך. וכתבתם על עזוזות ביתך ונשערך.
למען ירבו יעיכם ויעי בניכם על קאדעק אשר
נשבע " לאנתיכם לתת לקס כיעי קשעים על
קארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

ויאמר " אל עשק לאמר. דבר אל בני ישראל
ואמרת אלכם ועשו לכם זיצת על כנפי בגדיכם
לדרתם ונתנו על זיצת קכנך פתיל תכלת. ודיק
לכם לזיצת וראיתם אתם וזכרתם את כל מצות "
ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי
עיניכם אשר אתם זנים אחריכם. לעען תזכרו
ועשיתם את כל מצותי ודייתם קדשים לא-לקיכם.
אני " א-לקיכם אשר קוצאתי אתכם מארץ
מצרים לקיות לכם לא-לקים אני " א-לקיכם: אמת

" א-לקיכם אמת:

פרק 1.3

אותיות בשימוש בכתב

מעלק בטונים

(טונים, טוניסיה, המאות ה-19-20)

YBTunis01

Font used in tunisian hebrew manuscripts (Tunis, Tunisia 19th-20th centuries)
Police utilisée dans les manuscrits hébraïques tunisiens (Tunis, Tunisie, 19e-20e siècles)³.

³ תודות

לר' דוד סטבון על פרסום המסורת בספרו 'עלי הדס'
לר' משה דידי על כתיבת האותיות

Acknowledgements

To R' David Settbon for passing on this cursive in his book 'Alé hadass ;

To R' Moshe Didi for tracing the letter templates.

:	;	=	?	א	ב	ג	ד
				ו	ז	ח	ט
ה	ו	ז	ח	ט	י	ך	כ
ל	ם	נ	ן	ס	ע	ף	
פ	ץ	צ	ק	ר	ש	ת	
!	"	%	&	'	()	+
א		כ	ע		ס	ת	ף

ε	Aleph final. Taper & sur clavier hébreu
k	Aleph-lamed- Variante 1. Taper % sur clavier hébreu
f	Aleph-lamed-Variante 2. Taper + sur clavier hébreu
א	Aleph-Variante 2. Taper ׀ sur clavier hébreu
א	Aleph-Variante 3. Taper ׀ sur clavier hébreu
כ	Lamed -Variante 2. Taper ׀ sur clavier hébreu

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybtunis01-Regular.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

ששע ישראל " נ-ג' ינו " נמל:

פרוך, שם כבוד של בורו, געוואס ועל:

נמכר נ/ " נ-ג' ינו ככל גכרך וככל
נכרך וככל שרלך. נגיו גלפרים גלג
נשר נכדי שרלך גיוס על גכרך.
נשננס גכרך ולפרו פס פכרך
ככרך וככרך פלרך וככרך וככרך.
נשננס גלג על ילך נגיו גלגכר
כין עיניך. וככרך על שזויר ככרך
וככרך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

וי' ער " זג עשג גזער. דער זג פני ישראל
זערן זגס ועסו גזס זיכר על כפי פטליגס
גלדלס זגסו על זיכר דכחל פליג / בלל. וזיג
גכס גזיכר ורזיגס זרו וזכרלס זר כג עזול
" ועסיגס זרס זלל / זרו זקרי גפכס זקרי
עיטיכס זער זרס זמיס זקריגס. גשען / זכרו
ועסיגס זר כג עזול, וזיגס זלסיס גז-גזיכס.
זני " ז-גזיכס זער דזכרני זכס עזרל
עזריס גזיון גכס גז-גזיס זני " ז-גזיכס:
זער

" ז-גזיכס זער:

פרק 1.4

אותיות בשימוש בכתב מעלק באלג'יריאית

YBAlg2

Algerian Hebrew Cursives

Cursives utilisées dans l'Est algérien (Bône, 1923).

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybalg2-Regular-OT.otf>

Nous avons construit cette police à partir d'un document de 3 pages faisant partie des archives de la communauté juive de Bône⁴. Nous n'avons pas reconnu trois lettres :. Compte tenu de la grande proximité de cette cursive avec la cursive Solitreo (voir les chapitres 1.7 et 2.1.) nous avons estimé que ces trois lettres pouvaient correspondre à celles de la police 1.7. Nous les avons donc remplacées dans cette version de la police (en attente d'une confirmation vraisemblable).

הצלחתי לזהות את כל האותיות מלבד 3 -ט,ף,ץ- שהוחלפו בדמויות קרובות מאוד מכתב הסוליטריאו.

⁴ Institution Grand-rabbin Rahamim et Saül Naouri (non daté), *Histoire de la Communauté juive de Bône depuis 1887 (documents d'archive)*. « Règlements concernant les rabbins. Séance du 2 janvier 1923 », texte en cursive suivi de la traduction française, pp. 357-362, Jérusalem.

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

אמע יאפול " /-לאירו " /חד:

דפיד, גע דכיד טאדוף, לעילאס יעד:

ווערף אפ " /-לאיר דדל

אדער אדער רטער אדער טאדד.
אז'אדערפיש זאל אפ ארדי טאדד
זיוס על אדער אאררעס אדער
אדערפיש דע טאדד דד'ד
אדדדד דדדד אדדדד
אדדדדד אדדדדד אדדדדד על ידד
אז'א אדדדד ד'א עיריד.
אדדדדד על טאדדדד דד'ד
אדדדדד:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

וויאמר " אל מאגן אומא. דער אל ער יאראל
אומאף אלס אעא אלס זינע על ערטי
ערדיגע אדפערס ארערו על זינע ערר
טפיל פדאף. אג' אדס אלזינע אפוינע
אפא אדפערס אפ דא מאזאף " אעאפערס
אפס אל אפ פפרא אהרי אהרדס אהרי
ע'רדס אאר אפס אריס אהרינע. אהמא
פ'דרא אעאפערס אפ דא מאזאף. אג'יפערס
צדאס א-אג'דס. ארי " א-אג'דס אאר
אזאף אפ דס מאפא מאפ'ס אג'יפ אדס א-
אג'ס ארי " א-אג'דס: אמא

" א-אג'דס אמא:

פרק 1.5

אותיות בשימוש בכתב

מעלק בלוב

YBlibye01

Cursives used in Libyan Hebrew Manuscripts

Cursives utilisées dans les manuscrits hébraïques de Libye⁵.

⁵ תודה לייעל ברוך על עבודת המאסטר שלה, שבה ציור האותיות הלביות הללו (2016).
Acknowledgements to Yael Barukh for her master's thesis (2016) in which a table reproduces these Syrian cursives (2016).

Remerciements à Yael Barukh pour son mémoire de master (2016) où un tableau reproduit ces cursives de Syrie.

:	;	=	?	א	ב	ג	ד
				א	ב	ג	ד
ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב
ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב
ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק
ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק
פ	ץ	צ	ק	ר	ש	ת	
פ	ץ	צ	ק	ר	ש	ת	

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Yblybye01-Regular.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

טמא יתפס " י-קנינו " י חר:

פ"ק, טס ופ"ק מספ"א, קמ"ס ו"א:

אז"ל " י-קנינו " י חר
ק"ק ופ"ק נכ"ל ופ"ק מס"ק
א"ו ק"ק י"ס י"ק י"ק י"ק
מ"ק י"ס י"ק ופ"ק ופ"ק
ק"ק ופ"ק י"ק י"ק י"ק
י"ק י"ק ופ"ק ופ"ק י"ק
י"ק י"ק ופ"ק י"ק י"ק
י"ק י"ק ופ"ק י"ק י"ק
י"ק י"ק ופ"ק י"ק י"ק
י"ק י"ק ופ"ק י"ק י"ק

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוייתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

ויזמף " געמאכט געווארן געוויינט
 אומגעבן געווארן אומגעבן געווארן
 געווארן און געווארן געווארן
 געווארן און געווארן געווארן
 " אומגעבן געווארן געווארן
 מינימום געווארן געווארן
 אומגעבן געווארן געווארן
 געווארן " געווארן געווארן
 געווארן געווארן געווארן

פרק 1.6

אותיות בשימוש בכתב

מעלק באַרַם צוֹבָא

YBSyr01

Cursives used in Aram Tsova Hebrew Manuscripts

Cursives utilisées dans les manuscrits hébraïques de Syrie (Aram Tsova/Alep) ⁶.

⁶ תודה לייעל ברוך על עבודת המאסטר שלה, שבה ציור האותיות הלוכיות הללו (2016).
Acknowledgements to Yael Barukh for her master's thesis (2016) in which a table reproduces these Syrian cursives (2016).

Remerciements à Yael Barukh pour son mémoire de master (2016) où un tableau reproduit ces cursives de Syrie.

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsyr01-Regular-3.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

ש'ע'ע יש'ע'על "ל'ע'ק'ינו "ל'ח'ז'.

ב'פ'ו'ן ש'ט' כ'ב'ו'ז ע'ק'כ'ו'ט'ו, ע'ל'ק'ט' ו'ע'ז'.

ו'ק'ב'ט' ל'ט' "ל'ע'ק'י'ן ב'כ'ל ע'ל'ב'ן ו'ב'כ'ל ר'ע'ט'ן
ו'ב'כ'ל ע'ל'ז'ן ו'ב'ו'ו ב'ז'ב'פ'י'ט' ב'ל'ק'ב' ל'ט'פ' ל'ר'כ'י
ע'ל'ז'ן ב'י'ו'ט' ע'ל ע'ל'ב'ן ו'ט'ר'ר'ט'ט' ע'ל'ר'י'ן ו'ז'ב'ט'
ב'ט' ב'ט'ב'ט'ן ב'ב'י'ט'ן ו'ב'ל'כ'ט'ן ב'ע'ז'ן ו'ב'ט'כ'ב'ן
ו'ב'ק'ו'ע'ן ו'ק'ט'פ'ט'ט' ע'ל'ז'ט' ע'ל י'ז'ן ו'ב'ו'ו ע'ל'ט'ט'
ב'י'ן ע'י'נ'י'ן ו'כ'ט'ב'ט'ט' ע'ל ע'ז'ז'ט' ב'י'ט'ן ו'ב'ט'ע'פ'י'ן.

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

אויף אים .. זאל מען אים זען זיין זון

ישראל און אים זאל אים זען זיין זון

אל כרמי דגדגים און אים זען זיין זון

בכרמי פנים מכלל אים זען זיין זון

אפנים זאל אים זען זיין זון ..

אענים זאל אים זען זיין זון

אזנים עינים זאל אים זען זיין זון

אען מים זאל אים זען זיין זון

אנים זען זאל אים זען זיין זון

אנים זען זאל אים זען זיין זון

אנים זען זאל אים זען זיין זון

אנים זען זאל אים זען זיין זון

.. זען זאל אים זען זיין זון

פרק 1.7

אותיות בשימוש בכתב
יהודיים-ספרדים מעלק
(בלקן, יון, טורקיה וכו')

YBSol01

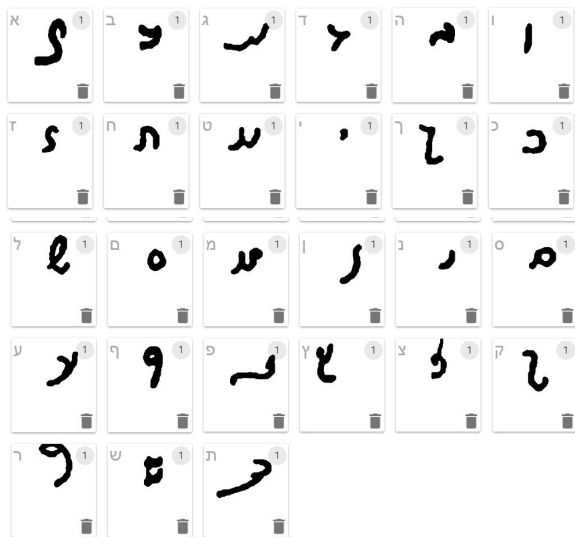
Judeo-Spanish manuscripts (Balkan, Turkey, etc.).

Manuscrits judéo-espagnols (Balkan, Turquie, etc.)⁷.

⁷ תודה ליעל ברוך על עבודת המאסטר שלה, שבה ציור האותיות הללו (2016).

Acknowledgements to Yael Barukh for her master's thesis (2016) in which a table reproduces these cursives (2016).

Remerciement à Yael Barukh pour son mémoire de master (2016) où un tableau reproduit ces cursives.

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsol01-Regular-1.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

עמך ישראל " י-למינו " יתג:

פרוץ, עם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

וימחך יח " י-למינו וכל לעול

אכל נפש אכל מניח. ויהי מזערי.

מישם ישר ירכי מן מ'א על לעול.

אשר נחם לעיניו וזכר עם ועשר

ע'י' אכל אכל ע'י' אכל

אכל אכל. וזכר על י' ויהי

לע' ע'י' אכל אכל על

מז' אכל אכל:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

אמ"ם

יש שמעו בראשיתו של מואב' ישר' ירכי'
מאז ירכי' מ'ם ל'מ'ם י'ר " י'ל'מ'ם ול'מ'ם
כ'ל ל'מ'ם א'כ'ל נ'מ'ם . א'ר'ר' מ'מ'ר י'ר'מ'ם
ב'ר'ו י'ר'ם א'מ'ל'ת' א'י'מ'ר ל'מ'ל א'ר'י'מ'ם
א'י'מ'ר' . א'ר'ר' ע'ע' ע'ע'ל ל'מ'מ'ר' א'י'כ'ל
א'ב'ר' . מ'מ'ר' ל'כ'ס נ'ר י'ר'ם ל'מ'ם א'מ'ר'ם
א'ב'ר'ם י'ל'מ'ם י'ת'ר'ם א'מ'ר'ת'ו'ר'ם ל'מ'ם . א'ת'ר'ם
י'ר " כ'ס א'ר'ר' י'ר מ'מ'ם א'ל'י י'מ'ם מ'מ'ר'
א'מ'י'מ'ם ל'י ר'ר'ר' י'ר י'ו'ל'ם א'י'ב'ר'ם מ'מ'ר'ם
מ'מ'ר' מ'י'ר'ג' מ'מ'ם י'ר' " נ'ר' ל'כ'ס . א'מ'ר'ם
י'ר ז'מ'ר' י'ל'ם ע'ל ל'מ'ם א'ר'ל נ'מ'ם א'מ'ר'ם
י'רם ל'י'ר' ע'ל י'כ'ס א'מ'ו ל'מ'מ'ר' ע'י'ר ע'י'כ'ס .
א'מ'ר'ם י'רם י'ר ע'י'כ'ס ל'ז'מ'ר' ע'ם ע'מ'ר'ם
ב'י'ר'ם א'ב'ל'כ'ר'ם ע'ז'ר'ם א'ב'כ'ב'ל א'ב'ל'מ'ל . א'ב'ר'ר'ם
ע'ל מ'מ'ו'ר' ב'י'ר'ם א'ב'מ'ר'ם . ל'מ'מ'ר' י'ר'ו י'מ'ם
א'מ'י' ע'י'כ'ס ע'ל מ'י'מ'ם י'ר' נ'מ'ר' " ל'י'ב'ר'ם
ל'ר'ר' ל'מ'ם כ'י'מ'י' מ'מ'ם ע'ל מ'י'ר'ג' .

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

אוי מער " זי מעסע לי מער זער זי זיי יערלי
אוי מער זילעס אקטא לעס ז'זער על כנס' וירגייס
לזרעס אנדנא על ז'זער מכנף נהר'ל רבאז.
אזיג לעס לז'זער אר'י'ערע ז'רא אנברעס ז'ר כל
מזאז " ארע'ערע ז'ערע אזי ר'ר'ו ז'ת'ר' לעכעס
אוי ת'ר' עייניכע ז'ער ז'ערע ז'ניס ז'ת'ר'יסע. למער
ר'זבר'ו ארע'ערע ז'ר כל מזאז' אה'י'ערע ז'זעס
לז'למיכע. ז'ני " ז'למיכע ז'ער מאז'י'ערע ז'ערע
מז'ר'ע מז'ר'יס למ'ז'ר לעס לז'למיס ז'ני " ז'
למיכע. ז'ער

" ז'למיכע ז'ער:

פונטים הוכן על ידי מוסדות וארגונים אחרים

Fonts made by other institutions⁸

Fonts libres de droits conçues par d'autres institutions.

⁸ Free.

פרק 2.1

האותיות המקורות רש"י

Mekorot Rashi

מגיעות מהכתב העברי העתיק של דרום צרפת (פרובינציה) וספרד. הם אומצו על ידי מדפיסים כדי להקדיש כתב מיוחד למפרשים להבדילם מכתב התורה.

The letters known as "Rashi" come from the ancient Hebrew script of southern France (Provincia) and Spain. They were adopted by printers to distinguish rabbinic writings from the Torah.

Les lettres dites « Rachi » proviennent de l'ancienne écriture hébraïque du Sud de la France (Provincia) et d'Espagne. Elles ont été adoptés par les imprimeurs pour distinguer les écrits rabbiniques de la Torah.

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://befonts.com/mekorot-font.html>

Designer : [Eli Heuer](#)

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

**ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך
היום על לבבך. ושננתם לבניך
ודברת בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך.
וקשרתם לאות על ידך והיו
לטטפת בין עיניך. וכתבתם על
מזוזת ביתך ובשעריך:**

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי אלהיכם ולהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגןך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

וַיֹּאמֶר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאֱלֹהֵיכֶם. אני יי אֱלֹהֵיכֶם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאֱלֹהִים אני יי אֱלֹהֵיכֶם:
אמת

יי אֱלֹהֵיכֶם אמת:

פרק 2.2

האותיות בשימוש בכתבי יד
יהודיים-ספרדים
(בלקן, טורקיה וכו')

Solitreo - סוליטריאו

*Font used in Judeo-Spanish manuscripts
(Balkans, Turkey, etc.).*

Police utilisée dans les manuscrits judéo-espagnols (Balkan, Turquie, etc.).

כדי לקבל הפונט
To get this font
Pour obtenir cette police

Pour obtenir cette
<https://fontesk.com/solitreo-font/>

Designers : Bryan Kirschen, Nathan Gross

Projet Documenting Judeo-Spanish:
<https://fonts.google.com/specimen/Solitreo>
<https://fontsfree.net/solitreo-font-download.html>

שמע ישראל יי א-להינו יי

אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל
לבבך ובכל נפשך ובכל
מאריך. והיו הדברים האלה
אשר אנכי מצוך היום על
לבבך. ושננתם לבניך ודברת
בם בשבתך בביתך ובלכתך
בדרך ובשכבך ובקומך.
וקשרתם לאות על ירך והיו
לטטפת בין עיניך. וכתבתם על
מזוזת ביתך ובשעריך:

שמע ישראל .. אלהינו .. אחד:

ברוך שם כבוד מלכותך לעולם ועד:

ואתחת זאת .. אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אובי מצורך
היום על לבבך. ושונתם לבניך
ודורתם כשכנתם בביתך ובלבנתך
בדרך ובשכרך ובקומתך. וקשרתם
לאות על ירך והיו למעפת בן
עיוך. ובתבתם על מזוזת ביתך
ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

והיה אם שמע קשמעו אל מדותי אשר אבי מדות
אתם היום לאהבה אתי אלהיכם ולעבדו בכל
לבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעת יורה
ומלקוש ואספת דגים ויתרשך ויליה רק. ונתתי עשב
בעד לבנה מוקד ואכלת ושבעת השמרה לכם פן
יפתה לבכם וסרתם ועברתם אלהים אחרים
והשתחיתם להם. וחרה אזי ככם ועל את השמים
ולא יהיה מטר והארמה לא נתן את יכולה ואברתם
מהרה מעל הארץ הטבה אשרי ונתן לכם. ושמתם
את דברי אלה על לבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם
לאות על ידכם והיו למופת בן עיניכם. ולמדתם
אתם את כוונתם להרבה כשכנת כבינת וכלכנת כדור
ובשכך ובקומך. ובתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך.

למען ירכו ימיכם וימי כניכם על הארץ אשר נשבע
.. לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל
ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי
בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל
תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם
את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי
לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים
אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי
והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם
אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם
לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

ויאמר .. אל מעשה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת
אלהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורות
ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ויהיה לכם לציצית
וראתם אתו וזכרתם את כל מצותי .. ועשיתם אתם
ולא תתקו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים
אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי ויהייתם
קרובים אלי-להיכם. אני .. א-להיכם אשר הזלזלת אתכם
מאד מצדכם להיוות לכם לא-להים אני .. א-להיכם:
אמן

.. א-להיכם אמן.

Références

- Bakis, Hillel (2013). *Grammaire hébraïque*, Institut R' Yesha'ya Bakish zt''s, Hotsaat Bakish, Montpellier/Kiryat Ata. 436 pages. Chapitre 2 (pp. 29-38).
- Bakis, Hillel (2021), *Traces manuscrites de l'œuvre de Rabbi Yesha'ya Bakish zts''l, Un des premiers A'haronim parmi les Sages de Castille au Maroc (v. 1545- v. 1620)*. Institut R' Yesha'ya Bakish zt''s, Hotsaat Bakish, Kiryat Ata. 602 pages.
- Bakish, R' Yesha'ya (1992), *Fragments* (Introduction et notes : Hillel Bakis). Institut R' Yesha'ya Bakish zts''l, Hotsaat Bakish, Kiryat Ata. 92 pages.
- Bakish, R' Yesha'ya (2022), חידוש בפרשת עקב , pp. 01-09 in R' Eliyahou Bakis (editor, 2022), *Hout haméshoulash*, Institut R' Yesha'ya Bakish zt''s, Hotsaat Bakish, XVIII-104 pages.
- Baroukh, Yael (2016), *Documentation and cultural reflection on Hebrew cursive script* (hébreu : תיעוד ורפלקסיה תרבותית על כתב עברי רהוט : מעלק (חצי-קולמוס) : Mémoire. Université hébraïque de Jérusalem, 165 p. NLI 990040943610205171
- Damari, Shemouel (5773), *Koulmous hazahav, ma'hbéret lélimoud ketivat 'hatsi koulmous (ketiva séfaradit)*. Cahier d'étude de l'écriture 'hatsi koulmous (écriture séfaraide). Eloul, 2e édition. Yechivat Kissé ra'hamim, Bné Berak.
- Delouya, R' Yaïr (2023), *Cursive de Marakech, 19e siècle (enseignée par son maître le dayan R' Raphael Delouya)*. Tableaux collectés par l'auteur (correspondance des lettres). Juin.
- Dufour, R' Yéochoua' Ra'hamim (vers 2010), page sur l'écriture manuscrite judéo-maghrébine sur le site *Modia'*.
- Fonts : Mekorot Rashi ; Solitreo, (Bryan Kirschen, Nathan Gross).
- Langlois, Michael (2014), « Alphabet arabe & hébreu » <https://michaellanglois.fr/medias/alphabet-arabe-et-hebreu.pdf>.
- Settbon, R' David (2006), 'Alé hadass 'Alé Hadas (*Les feuilles de myrte*) : *Zikhron Nissim 'Hai ou Le livre des minhaguim tunisiens*. Modi'in 'Ilit : Kiryat Séfer, 577 pages.
- Tanou-rabbanan.com (sans date), *Sauvetage de l'écriture cursive séfaraide*. <http://www.tanou-rabbanan.com/sauvetage-ecriture-cursive-sefaraide/> Consult. mai 2023.

Dedication

For the elevation of the soul of Jacques Bakis (יעקב בקיש ז"ל) my eldest son, a computer scientist (1980-2014). Knowing of my project, he had volunteered to create a typeface (fonts) to make it possible to use Judeo-Maghrebi cursive in word-processing systems. At the time, I was unable to prepare the indispensable graphic base (alphabetical correspondence tables) for him, but his merit remains undiminished. In his honor, the fonts created will bear the generic name of Yb (יב), although each will be designated by a more characteristic name. For over ten years, this project has been a dream that, ב"ה is now coming to fruition.

For the elevation of the soul of Rav Meir Abitbol (רב מאיר ז"ל) (אביטבול זצ"ל), who did so much to safeguard and disseminate Sephardic rabbinic heritage (1944-2023).

Dédicace

Pour l'élévation de l'âme de Jacques Bakis (יעקב בקיש ז"ל) mon fils aîné, informaticien (1980-2014). Connaissant mon projet, il s'était porté volontaire pour créer une police de caractères (fonts) pour rendre possible l'utilisation des cursives judéo-maghrébine dans les systèmes de traitement de textes. Il ne m'a pas été possible de lui préparer alors la base graphique indispensable (tables alphabétiques de correspondances) mais son mérite n'en subsiste pas moins. En son honneur, les polices de caractères créées porteront le nom générique de Yb (יב), même si chacune sera désignée par un nom plus caractéristique. Depuis plus de dix ans ce projet était un rêve qui, ב"ה aboutit aujourd'hui.

Pour l'élévation de l'âme de Rav Meir Abitbol (רב מאיר זצ"ל) qui a tant agi pour la sauvegarde et la diffusion du patrimoine rabbinique séfarade (1944-2023).

לע"נ

Pour l'élévation de l'âme de

Rav Meir ABITBOL זצ"ל

הרב מאיר אביטבול זצ"ל

(1944 - 2023)

ת נ צ ב ה

לע"נ

Pour l'élévation de l'âme de

Jacques BAKIS ז"ל

Ya'akob ben Méss'ouda & Hillel

(Paris 1980 - 2014 Montpellier)

27 novembre 2014

5 kislev 5775

ת נ צ ב ה

לעילוי נשמת

Pour l'élévation de l'âme de

Ya'akov BAKIS

(1919-2002)

יעקב בן הלל ויסמינה ז"ל

22 Av 5762

תהיה נפשו צרורה בצרור החיים

Marceline BAKIS

née Cohen

(1926-2017)

מסעודה בת עזיזה ויוסף הכהן ז"ל

9 Iyar 5777

תהיה נפשה צרורה בצרור החיים

Eliyahou Mamou

(1913-1983)

אליהו בן משה ז"ל

2 Nissan 5743

תהיה נפשו צרורה בצרור החיים

Suzanne Mamou

née Sror

(1923-2014)

צוירה בת ריקה ז"ל

19 Chvat 5774

תהיה נפשה צרורה בצרור החיים

Acknowledgments

To my wife תחי without whom this study would not have been possible.

To my father ז"ל and my mother ז"ל for passing on my love of Torah and Judaism.

To the rabbis who taught us their traditions of Sephardic Hebrew cursive. To R' Eliyahu Bakish שליט"א for his investment in this project, his advice and the creation of the cover.

Remerciements

הכרת הטוב

A mon épouse תחי sans qui cette étude n'aurait pu être menée à bien.

A mon père ז"ל et à ma mère ז"ל pour m'avoir transmis l'amour de la Torah et du Judaïsme.

A ceux qui m'ont enseigné leurs traditions sur les cursives hébraïques séfarades :

פרופ' דר' יוסף טדגי הי"ו,
הרה"ג ר' אליחי הכהן שליט"א,
הרה"ג ר' יאיר דלויה שליט"א,
הרה"ג ר' אלעזר האדד שליט"א,
הרה"ג ר' רונן הכהן שליט"א

A R' Eliyahou Bakish שליט"א pour son investissement dans ce projet, ses conseils et la création de la couverture.

Project presentation

This book and the new fonts associated with it have only an educational purpose. The aim is to contribute to the survival of part of the Sephardic Jewish heritage, particularly in the Maghreb. It's about making it easier to learn to read these characters. It's about starting a movement so that "fonts" of much better technical quality can one day be produced.

I'm not a graphic designer or a computer scientist, and the result I've achieved is, I know, far from perfect. But I can't do better. To want "better" would be to give up. I refuse to do that. These fonts are not only aesthetically flawed; they're not entirely authentic, because I haven't enriched them with ligatures. I believe that before learning cursive with all its ligatures, it's necessary to start learning isolated letters. You don't give up on teaching a child to speak just because the level of language taught is too elementary. Eventually, the child's vocabulary and syntax will grow. But to achieve this, it was necessary to go through the present stage.

What's more, in each of the fonts presented below, there are variations for certain letters. We've overlooked these. This takes us even further away from authenticity, but here again, we'll prefer "good" to "better", as in the Italian proverb "the best is the enemy of the good". In pedagogy, the demand for initial perfection hinders step-by-step progress.

I've selected a Moroccan, Tunisian, Libyan, Algerian, etc. font. This does not mean that these fonts are exclusive to these countries. In each of these countries, we could build other fonts (with letter variants of the selected font, or with different characters). Variations may exist depending on the century or region in which the scribe lived.

These fonts are based on the traditions of the Jews of Spain, North Africa and the Orient. Free to use, they are published by Hotsaat Bakish to give back to our people their millenary heritage and make accessible the manuscript treasures of our masters.

Présentation du projet

Cet ouvrage et les nouvelles polices de caractère qui lui sont associées n'ont qu'un objectif pédagogique. Il s'agit de contribuer à la survie d'une partie du patrimoine juif séfarade, notamment maghrébin. Il s'agit de faciliter l'apprentissage de la lecture de ces caractères. Il s'agit d'enclencher un mouvement pour que des « fonts » de bien meilleure qualité soient produites un jour.

Je ne suis pas graphiste ni informaticien et le résultat auquel je suis parvenu est, je le sais, loin d'être parfait. Mais je ne peux faire mieux. Vouloir le « mieux » serait renoncer. Je m'y refuse.

Ces polices n'ont pas que des défauts esthétiques ; elles ne sont pas tout à fait authentiques, car elles ne sont pas enrichies de ligatures : il est nécessaire de commencer à apprendre les lettres isolées. On ne renonce pas à apprendre à parler à un enfant sous prétexte que le niveau de langue enseigné est trop élémentaire. Dans un deuxième temps, son vocabulaire et sa syntaxe s'enrichiront. Mais pour y parvenir, il était nécessaire de passer par la présente étape.

De plus, dans chacune des polices présentées ci-après, il existe des variantes pour certaines lettres. Nous les avons négligées. Cela nous éloigne encore plus de l'authenticité, mais, là encore, nous privilégierons « bien » au « mieux » du proverbe italien « le meilleur est l'ennemi du bien ». En pédagogie, l'exigence de perfection initiale empêche la progression par étapes.

J'ai sélectionné une font marocaine, tunisienne, libyenne, algérienne, etc. Cela ne signifie pas que ces fonts soient exclusives à ces pays. Dans chacun de ces pays, on pourrait construire d'autres fonts (avec des variantes de lettres de la font sélectionnée, ou avec des caractères différents). Il peut exister en effet des variantes selon le siècle ou la région où a vécu le scribe.

Ces polices sont des polices de caractères basées sur les traditions des Juifs d'Espagne, d'Afrique du Nord et d'Orient. Libres d'utilisation, elles sont éditées par Hotsaat Bakish pour rendre à notre peuple son patrimoine millénaire et rendre accessibles les trésors manuscrits de nos maîtres.

הורדת קובץ

Téléchargement/ Download

גופנים שנוצרו על ידי הוצאת בקיש

נספח לספר מדריך ללימוד כתיבה ספרדית ויצירת פונטים חדשים ספרדיים ומזרחיים מערביים אותיות עבריות" מאת הלל בקיש

Fonts created by Hotsaat Bakish

Appendix to the booklet "Manual for learning Sephardic cursive. Creation of new Hebrew fonts (Sephardic, Maghrebi and Oriental)". By Hillel Bakis.

Polices de caractères créées par Hotsaat Bakish

En annexe du livret «Manuel pour l'apprentissage des cursives séfarades. Création de nouvelles polices hébraïques (séfarades, maghrébines et orientales)». Par Hillel Bakis.

	Nom de la police	URL Polices libres d'utilisation
Algérie	Ybalg2	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybalg2-Regular-OT.otf
Espagne-Provincia	Ybsef01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsef01-Regular-4.otf
Libye	Yblibye01- Regular	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Yblibye01-Regular.otf
Maroc	YbM01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/YbM01-Maroc01-Regular-Open-Type.otf
Grèce, Balkans, Turquie)	YBSol01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsol01-Regular-1.otf

Syrie	Ybsyr01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsyr01-Regular-3.otf
Tunisie	Ybtunis01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybtunis01-Regular.otf

Fontes créés par d'autres institutions

Autres polices (créés par d'autres institutions). Nous renvoyons à leurs sites d'origine.

Nom de la police

URL

Grèce. Balkans. Monde sépharade	<i>Solitreo</i>	Pour obtenir cette police libre d'utilisation https://fontesk.com/solitreo-font/ Designer : Bryan Kirschen, Nathan Gross
	<i>Mekorot Rashi</i>	Pour obtenir cette police libre d'utilisation https://befonts.com/mekorot-font.html Designer : Eli Heueur

Download PDF booklet (Hebrew/English/French) Téléchargement du livret PDF (hébreu/anglais/français)

<p>מדריך ללימוד כתיבה ספרדית ויצירת פונטים חדשים ספרדיים ומזרחיים מערביים אותיות עבריות" מאת הלל בקיש</p> <p>« <i>Manual for learning Sephardic cursive. Creation of new Hebrew fonts (Sephardic, Maghrebi and Oriental)</i> ». by Hillel Bakis</p> <p>« <i>Manuel pour l'apprentissage des cursives séfarades. Création de nouvelles polices hébraïques (séfarades, maghrébines et orientales)</i> ». Par Hillel Bakis</p>	<p>הורדת קובץ</p> <p>https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/FONTS-פונטים-חדשים.pdf</p>
---	--

Summary

<i>Summary (Hebrew) / Sommaire (hébreu)</i>	07
<i>Rabbinical recommendations / Recommandations rabbiniques</i>	09
<i>Presentation / Présentation</i>	13
COMPARATIVE TABLES / TABLEAUX COMPARATIFS	17
1. NEWS FONTS CREATED BY BAKISH	23
PUBLISHING/NOUVELLES FONTES CRÉÉES PAR LES EDITIONS BAKISH	
Chapitre 1.1 - ‘Hatsi Rachi [YBSef01]	24
Chapitre 1.2 - Marrakech, Maroc [YBM01]	32
Chapitre 1.3 - Tunis, Tunisie [YBTunis01]	40
Chapitre 1.4 - Bône, Algérie [YBAlg2]	48
Chapitre 1.5 - Libye [YBLibye01]	56
Chapitre 1.6 - Aram Tsova, Syrie [YBSyr01]	64
Chapitre 1.7 - Balkans, Turquie. Solitreo [YBSol01]	72

2. FONTS CREATED BY OTHER	81
INSTITUTIONS / FONTES CREEES PAR D'AUTRES INSTITUTIONS	
Chapitre 2.1 Rashi [Mekorot Rashi]	82
Chapitre 2.2 Balkans, Turquie. Solitreo [Solitreo]	90
<i>Reference</i> /Références	99
<i>Dedication</i> /Dédicaces	101
<i>Acknowledgements</i> /Remerciements	104
<i>Project presentation</i> /Présentation du projet	105
<i>Downloads</i> /Téléchargements	107
<i>Summary</i> /Sommaire	109

ANNEXES

Nouvelles polices de caractères créées par les Editions Bakish (הוצאת בקיש)

News Fonts created by Bakish Publishing

Algérie	<i>Ybalg2</i>	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybalg2-Regular-OT.otf
Espagne-Provincia	<i>Ybsef01</i>	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsef01-Regular-4.otf
Libye	<i>Yblybe01- Regular</i>	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Yblybe01-Regular.otf
Maroc	<i>YbM01</i>	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/YbM01-Maroc01-Regular-Open-Type.otf
Grèce, Balkans, Turquie)	<i>YBSol01</i>	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsol01-Regular-1.otf
Syrie	<i>Ybsyr01</i>	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsyr01-Regular-3.otf
Tunisie	<i>Ybtunis01</i>	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybtunis01-Regular.otf

EAN – 9791090638310

ISBN – 979-10-90638-31-0

Edition revue et corrigée. Ebook PDF

Dépôt légal : kislev 5785 / décembre 2024, NLI, Jérusalem

© Association culturelle HB. Institut R' Yécha 'ya Bakish zTs' l
. Editions Bakish. Montpellier (France)/Kiryat Ata (Haifa District)

editionsbakish1@gmail.com

editionsbakish.com

הוצאת בקיש
קרית אתא
5785/2024

***Manual for learning
Sephardic cursive.
Creation of new Hebrew fonts
(Sephardic, Maghrebi and Oriental)***

Appendix: 7 new Hebrew fonts

***Manuel pour l'apprentissage des cursives séfarades.
Création de nouvelles polices hébraïques
(séfarades, maghrébines et orientales)***

En annexe : 7 nouvelles polices hébraïques

Hillel Bakis

הוצאת בקיש
מכון ר' ישעיה

5785/2024

שׁע ישראל

ב כ

ג ד

ה ו

ז ח

ט י

כ ל

מ נ

ס ע

פ ק

ר ש

ז ח

ט י

כ ל

מ נ

לפני כמה עשרות שנים פרויקט גדול ויחודי עלה לפרק: יצירת גופן (פונט וירטואלי) לאפשר כתיבה ג'ודיו-מגרבית ממוחשבת.

מטרתנו בזה להחזיר לעם ישראל את ירושתו, ולאפשר פיענוח האוצרות שבכתבי יד העתיקים ע"י לימוד קריאת אותיות אלו.

גופנים אלו, בסגנון ספרדי, מערבי או מזרחי מבוססים על מסורת הדורות ומוגשים לציבור ע"י מכון ר' ישעיה בקיש זצוק"ל, לזיכוי הרבים.

בחוברת זו יוכל הקורא ליצור היכרות ראשונית בסיסית עם אותיות עבריות מגוונים.

היות ותפילת "שמע ישראל" שגורה לפי המוני בית ישראל, היא נבחרה לשמש כדוגמא כדי להרגיל הלומד לקראו בכתבים שונים.

אז קדימה: **שׁע ישראל...**

